

Звір Богдан

директор,

Дрогобицький механіко-технологічний фаховий коледж,

Монастирський Ярослав

аспірант,

Західноукраїнський національний університет

ОСОБЛИВОСТІ КОНФІГУРАЦІЇ СИСТЕМ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Проблематика загальної конфігурації систем корпоративного управління зводиться до ідентифікації спектру особливостей, притаманних економікам різних країн та пов'язаних з концептуальним позиціонуванням сутності корпоративних структур, специфікою виникнення та еволюцією розвитку, параметрами нормативно-правової регламентації, співпраці суб'єктів корпоративного управління, акцентами ієрархії в прийнятті рішень, історико-культурними традиціями, рівнем розвитку корпорацій і т.д.

Модель корпоративного управління доцільно трактувати у якості системи управління з характерним переліком спільних ознак стосовно структури менеджменту корпорації, а також спектру інструментарію, засобів і методик, використовуваних для вирішення агентської проблеми. Залежно від домінуючої кількості корпоративних структур у конкретній країні, які з певною долею умовності можна віднести до окремої моделі корпоративного управління, таку країну прийнято асоціювати з тією чи іншою моделлю корпоративного управління (у світовому вимірі). Базовою метою диференціації спектру моделей корпоративного управління слід вважати спробу ідентифікації найкращих практик його здійснення з метою забезпечення належних умов для ефективної діяльності корпорацій.

Сучасні підходи науковців до виділення моделей корпоративного управління, на жаль, характеризуються значною строкатістю за рахунок врахування різних ознак, які неможливо синтезувати в єдиній системі координат. В результаті вважаємо доцільним застосовувати традиційну класифікацію моделей корпоративного управління, притаманну країнам з розвиненим ринком капіталу:

- англо-американська;
- континентально-європейська;
- азійська.

Аналіз характерних рис кожної з диференційованих моделей дозволяє зробити висновок про існування між ними відмінностей за рахунок застосування різних базових характеристик, які зумовлюють формування автентичних параметрів діяльності корпоративних структур і набору інструментів реалізації механізму корпоративного управління в кожній з виділених моделей, зокрема: структура власності; ієрархія управління; спектр стейкхолдерів; режим обліково-аналітичного супроводу діяльності корпорацій; порядок розкриття інформації і т.д.

Значна популяризація корпоративного управління в світі призводить до виділення, окрім класичних моделей (англо-американської, континентально-європейської, азійської), нових – автентичних, генерованих особливостями різних національних економік і динамікою розвитку суспільства, зокрема і в структурі традиційних, як от, приміром – родинна, «індійська» [4, с. 56] і т.д. Не вщухають наукові дискусії щодо виділення моделей В (the blockholder model) та W (the widely-held corporation model). Родинна модель характерна для корпорацій Бельгії, Ізраїлю, Греції;

модель В є популярною в Японії, Німеччині; модель W поширена у Великій Британії, США. Базовим елементом, який розділяє ці моделі – структура власності.

Приміром, Атаманчук З.А. зазначає, що «для моделі W є характерною розпорошена власність (із широким володінням акціями), а для моделі В – концентрована, з домінуючими власниками, так званими блокхолдерами» [1, с. 187].

Суттєвий вплив на диференціацію моделей корпоративного управління здійснює також варіативність взаємодії облікового забезпечення різних рівнів управління [2, с. 16].

Однак, на думку Царука В.Ю., «можна говорити, що дані моделі відрізняються від класичних моделей, однак, вони ще не набули статусу загального зразка, з відмінними базовими характеристиками, на основі якого можуть бути побудовані системи корпоративного управління в інших країнах» [3, с. 24].

Стосовно виділення надмірної кількості моделей корпоративного управління залежно від особливостей національної економіки кожної країни (як от, приміром, українська модель корпоративного управління) – вважаємо таку тенденцію еволюції корпоративного устрою неправомірною і недоцільною, оскільки набір певних елементів і характеристик, притаманних класичним моделям корпоративного управління, при застосуванні на рівні корпоративної системи країни, не формує окрему модель. Відповідно для генерування конфігурації системи корпоративного управління, зважаючи на специфіку національної економіки, як от в Україні, доцільно використовувати дефініцію «національна модель корпоративного управління».

Список використаних джерел

1. Атаманчук З.А. Проблеми та перспективи розвитку корпоративного управління в Україні. Бізнес Інформ. 2021. № 8. С. 184-189.

2. Бруханський Р.Ф. Варіанти взаємодії облікового забезпечення різних рівнів управління підприємством: стратегічний аспект. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Випуск 2. Тернопіль : Крок, 2014. С. 13-16.

3. Царук В.Ю. Теорія і методологія обліку і аналізу в системі корпоративного управління : монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2020. 404 с.

4. Fernando A.C. Corporate Governance: Principles, Policies and Practices. New Delhi: Pearson Education India, 2012. 580 p.